

BERTEM

3060

Gemeentebestuur Bertem

adres: Tervuursesteenweg 178, 3060 Bertem
telefoon: 016/49 99 99
fax: 016/49 07 25
e-mail: gemeentebestuur@bertem.be
url: www.bertem.be

Korte landschapsbeschrijving

Regio:	Dijleland
Deelgemeenten:	Bertem, Korbeek-Dijle, Leefdaal
Oppervlakte:	29,52 km ²
Oppervlakteverdeling:	
– Landbouwgronden:	71,52%
– Bossen:	10,26%
– Bebouwde gronden:	16,88%
– Andere:	1,35%

Bertem maakt deel uit van het landschappelijk complex van het 'Dijleland', dat zich in het zuidoostelijk deel van het traditioneel landschap Kerngebied Brabant bevindt en de gemeenten Bertem, Bierbeek, Huldenberg, Oud-Heverlee en Tervuren omvat.

Kenmerkend binnen het Dijlebekken zijn de vele leibeken en leigrachten, waarin verschillende korte grachten uitmonden. Deze kunstmatige waterlopen werden gegraven om de komgronden te ontwateren. De belangrijkste onder hen is de Leigracht, die op het grondgebied van Bertem in Korbeek-Dijle in de Dijle stroomt. De belangrijkste bijrivieren van de Boven-Dijle zijn de Laan, de IJse, de Vaalbeek en de Voer, waarbij de laatste zich op grondgebied van Bertem bevindt. Uit de omschrijving van het ecodistrict 'Brabantse bossen en valleien van de Voer, IJse, Lane en Dijle', waartoe Bertem behoort, blijkt het belang van de bosstructuur in dit landschappelijk complex. De drie grootste bossen van het Dijleland en haar ruimere omgeving zijn het Zoniënbos, het Meerdaalwoud en het Heverleebos.

In het gebied tussen de drie grote boscomplexen, waar de gemeente Bertem zich tevens bevindt, treffen we kleinere bossen aan die in de valleigebieden of op de hoogste toppen van de plateaus gesitueerd zijn. Ongeacht de geringe omvang zijn vele van deze bossen belangrijk omwille van hun natuurwaarde. Deze natuurwaarde danken zij aan hun soortensamenstelling en/of hun leeftijdsopbouw. Hiernaast vervullen deze bossen een belangrijke rol als verbinding tussen de drie grote boscomplexen.

Voor de gemeente Bertem is het agrarisch grondgebruik nog relatief belangrijk. De landbouw is er overwegend grondgebonden en vertoont een matig dynamisch karakter. Opvallend is wel het groot aantal bedrijven en de grote oppervlakte aan landbouwgrond in Bertem. In Bertem beslaat de landbouw meer dan 57% van de totale oppervlakte van de gemeente. Dit aandeel is voornamelijk geconcentreerd in de deelgemeenten Leefdaal en Korbeek-Dijle. Van beide deelgemeenten is meer dan 70% van hun oppervlakte in gebruik als landbouwgrond. We kunnen voor Bertem dus spreken van een typische landbouwgemeente. Door de steeds toenemende suburbanisatie staan de landbouw en zo ook de open ruimte onder sterke ruimtelijke druk. Naar het bodemgebruik merkt men dan ook een afname van de oppervlakte die in gebruik is door de landbouw.

Belangrijke habitats en landschapstructuren

Het noordelijk gelegen Grevenbos/Eikenbos bevat als enige bos in de gemeente overgangen van eiken-berkenbos naar zure beukenbossen. Het nabijgelegen Bertembos is een structuurrijk en soortenrijk zuur beuken/eikenbos met o.m. de oudste Zoete kersen van het land. Typerend is ook het voorkomen van (Hollandse en Kleinbladige) lindebomen. Bijzonder waardevol is de aanwezigheid van mantelzones in het zuiden (Koeheide). Hier komen waardevolle graslanden voor. Langs de steilrand vindt men bijzondere graslandvegetaties. Bijzondere waarden vinden we in de bermen met Klavervreter en Soldaatje, holle wegen met Geel walstro, Beemdkroon en Borstelkrans en hellinggraslanden met o.m. Kattendoorn, Kleine bevernel of Knolsteenbreek. Een beetje verder langs de Bosdelle worden kam- en glanshavergraslanden teruggevonden.

In de vallei van de Voer bevindt zich het kasteelpark van Leefdaal. Naast het parkgedeelte bevinden er zich ook enkele percelen eiken-haagbeukenbos. Stroomopwaarts bevindt zich het Puttebos met elzen-essenbos en wilgenstruweel.

Het Weebergbos en de Heide liggen in een smalle strook over plateau van Duisburg die de natuurlijke verbinding tussen Voer- en IJsevallei. Deze bossen bestaan hoofdzakelijk uit zure beukenbossen. Vroedmeesterpad komt hier voor. Het geheel wordt doorsneden door enkele holle wegen. Ter hoogte van het Tersaartbos komt een uitgestrekt kamgrasland voor.

In het uitgestrekte landbouwplateau van Duisberg, tussen Leefdaal en Korbeek – Dijle overwegen de pioniersvegetaties. Lokaal (bij voorkeur in basenrijk milieu) bevat de akkerflora bedreigde soorten als Groot spiegelklokje en Spiesleeuwenbek. Lineaire elementen zijn in het deelgebied goed vertegenwoordigd. Taluds en bermen zonder houtige gewassen hebben meestal een typische glanshavervegetatie. Plaatselijk hebben de bermen een soortenrijke vegetatie. Deze kan kalkrijk zijn met Marjolein, Borstelkrans en Grote tijm. Lokaal zijn er bijzonderheden als Kleine kaardebol en Veldsalie te vinden. Andere plekken hebben dan weer een zuurdere bodem en soorten zoals Rechte ganzerik en Eekhoorngras. Sinds 2002 werd Akkergeelster waargenomen. De graslanden zijn meestal productief. De minder productieve kamgrasweiden zijn echter niet zeldzaam.

De plateaudelen worden ontwaterd door een groot aantal vertakte droge depressies, erosiegeulen ('vloedgroeben') en holle wegen. Vooral in de centrale en oostelijke delen komen veel kleine landschapselementen voor zoals holle wegen, houtkanten en taluds. Fraaie voorbeelden zijn de entiteiten Duivendelle, Walenput en Koeheide.

In het zuidwesten van de gemeente (Dijlevallei) situeert zich een uitloper van de Doode Bemde. Dit gebied vertoont een mozaïek van alluviale bossen, dotter- en glanshavergraslanden, rietlanden en zeggenvegetaties.